

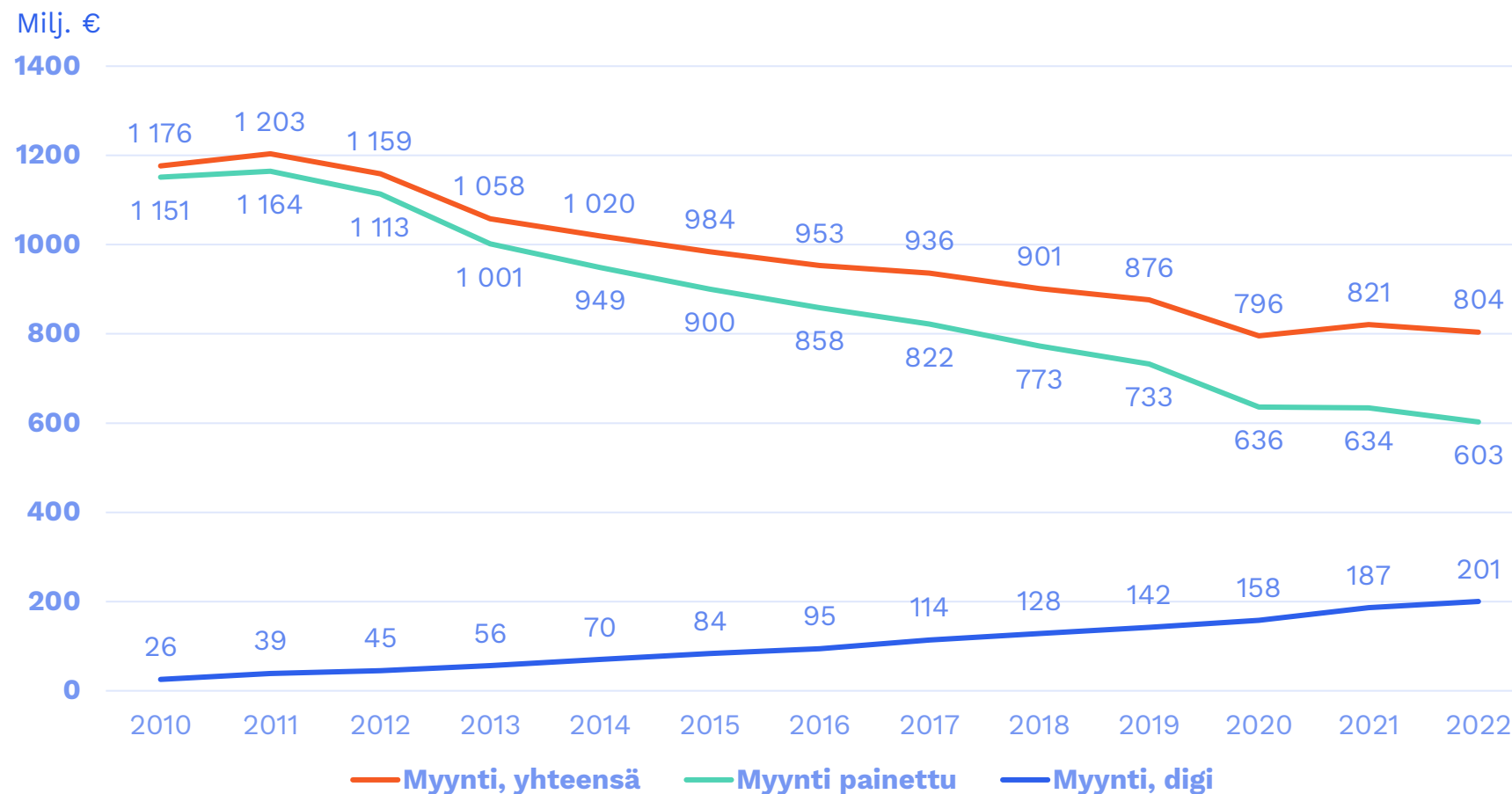
Yleisradion ja kaupallisen median suhde

Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävää ja
rahoitusta arvioiva valtioneuvoston asettama
parlamentaarinen työryhmä
17.11.2023

Jukka Holmberg

Uutismedian tuloista on lähtenyt 1/3

2021-2022
Muutos-%
vertailukelpoisista
lehdistä

Yhteensä -1,7 %

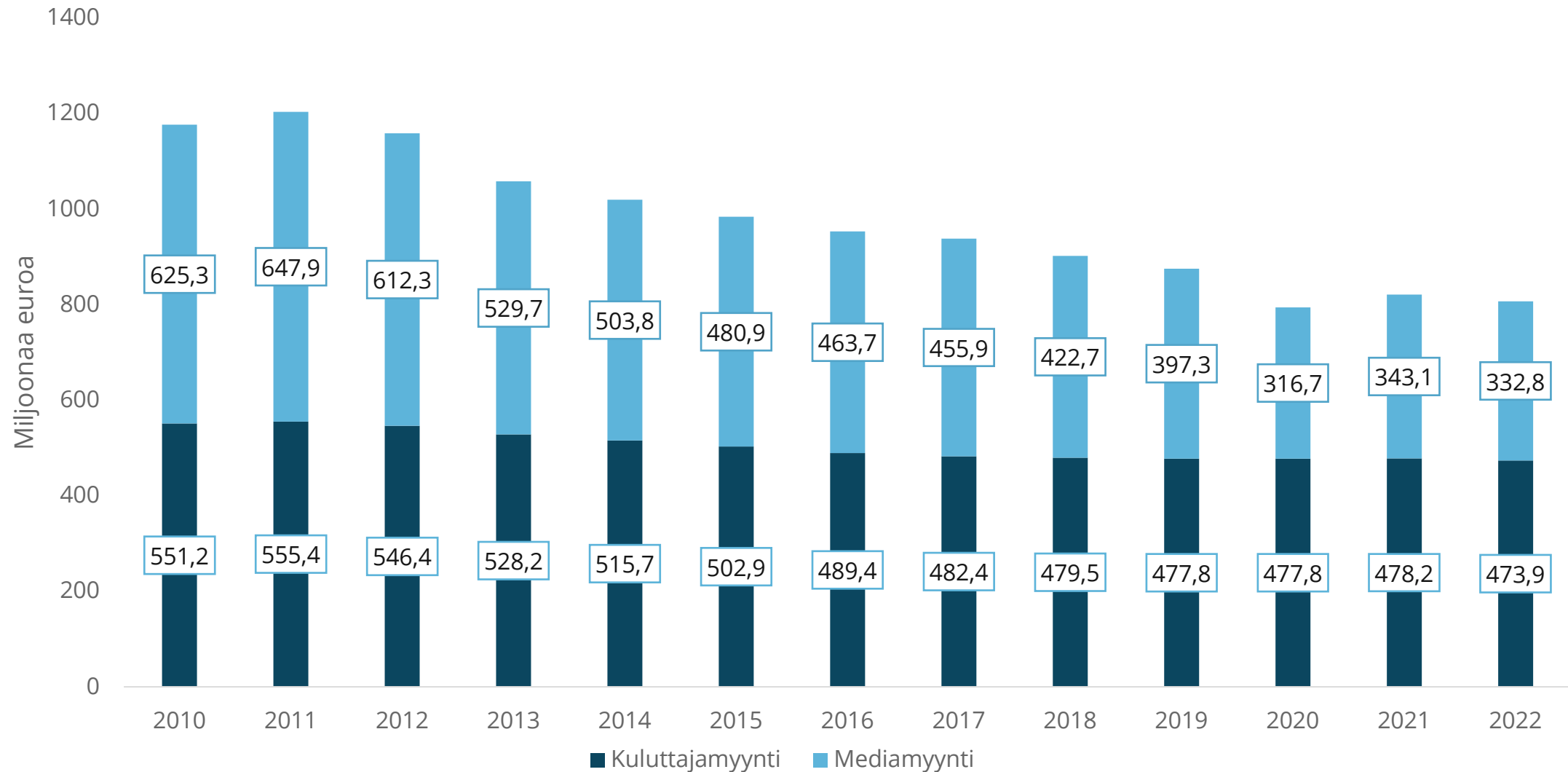
Painettu - 4,6 %

Digi + 7,7 %

2022
- Digin osuus 25 %
- Painetun osuus 75 %

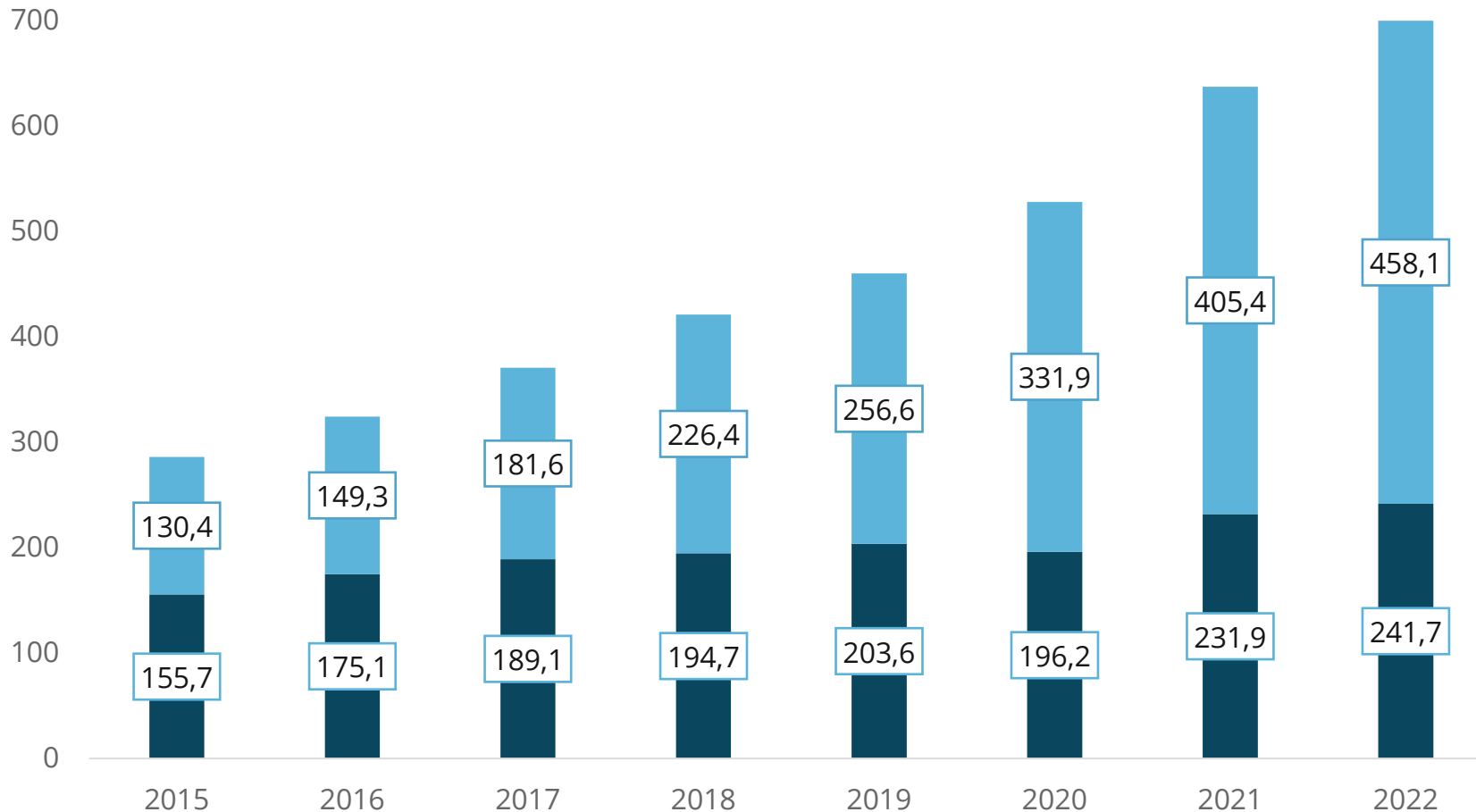
17.11.2023

Tilaustulojen merkitys on kasvanut selvästi

Google ja Meta hallitsevat verkkomainontaa

800 milj. €

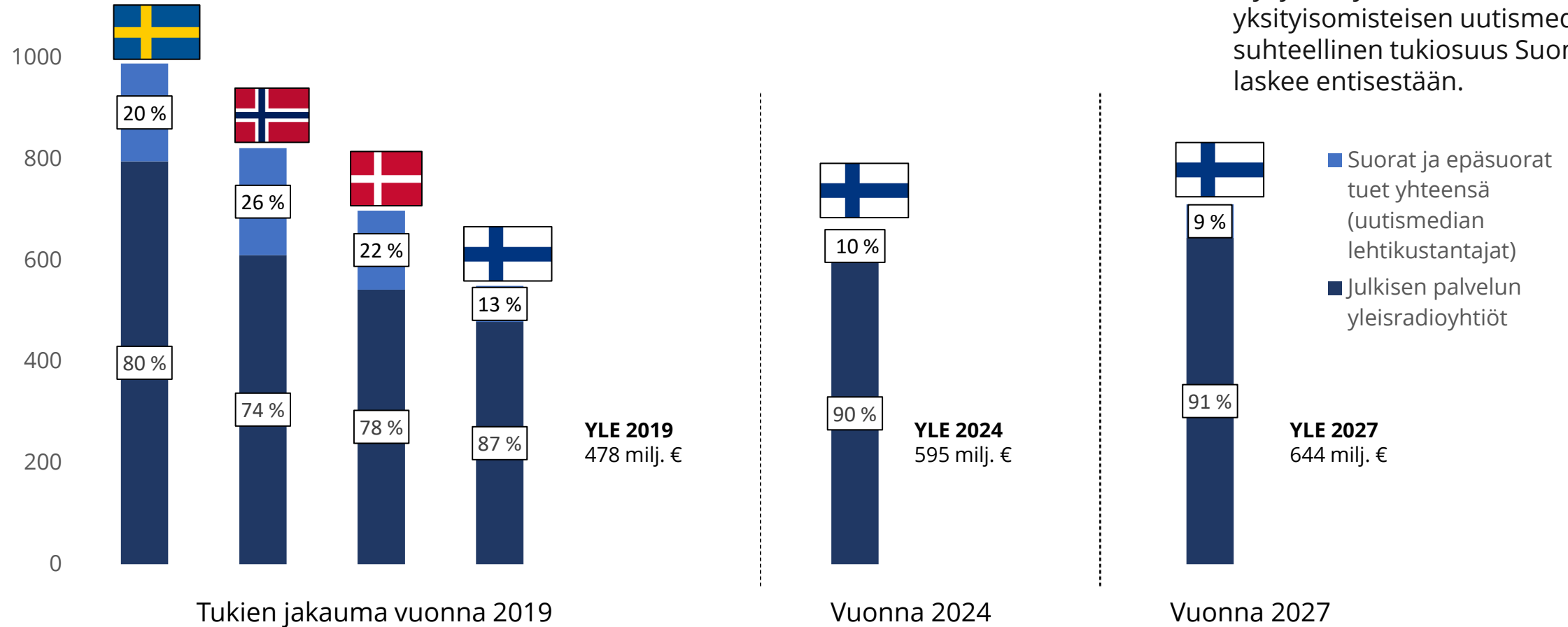

Kansainväliset digijätit
haukkasivat **65 %**
verkkomainontaan käytetyistä
mainospanostuksista vuonna
2022. Markkinaosuus kasvoi
edelleen edeltävästä vuodesta.

Suomi eroaa muista Pohjoismaista - median tuet keskittyvät Yleisradiolle

Milj. €

1200

Lähde: Nordicom, Tilastokeskus, Statista, LVM 2022:9 Mediatuen vaikuttavuuden ennakoarviointi, VM 2023:5 Ylen rahoitus ja Yle-vero vaalikaudella 2023–2027

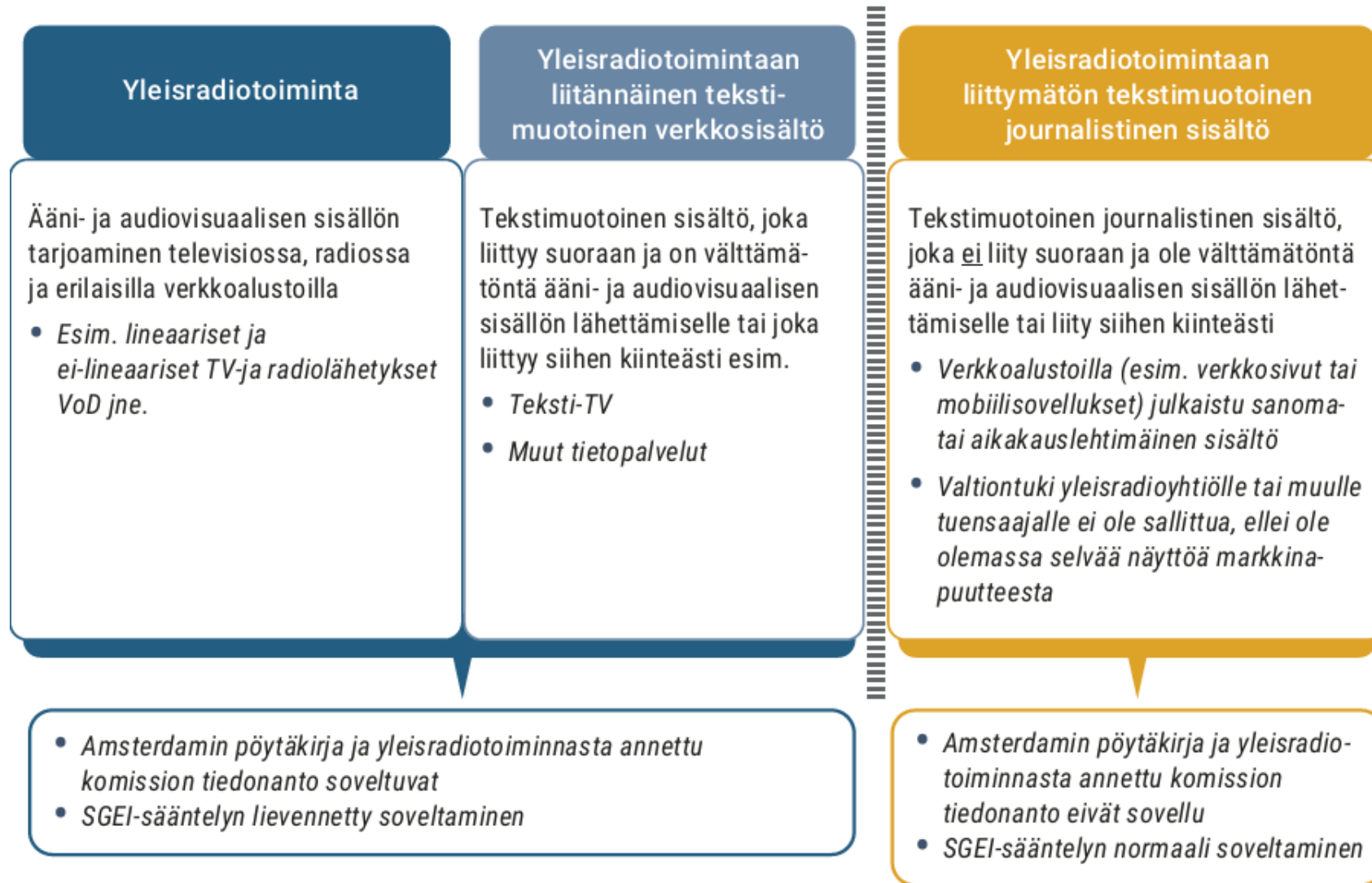
Yleisradioyhtiöiden rahoitus 2022

Maa / yhtiö	Yhtiön julkinen rahoitus (milj. €)	Rahoitus suhteessa BKT:hen (%) ¹	Rahoitus suhteessa väkilukuun (€) ²
Suomi / Yle ³	506	0,19	92,0
Ruotsi / SVT, SR ja UR	786	0,14	74,2
Tanska / DR	465	0,13	78,8
Norja / NRK	520	0,10	94,5
Viro / ERR	42	0,11	32,3

¹ IMF: BKT Yhdysvaltain dollareissa, muutettu EKP:n 8.5.2023 kurssilla euroihin.

² YK:n väestörahassto: maiden väkiluvut 2023.

³ Rahoituksessa huomioitu Yleisradion rahoituksestaan maksama arvonlisävero.

Kuvio 1.

Yleisradiotoiminnan ja sen ulkopuolelle jäävien toimintojen erottelu.

Yleisradiolain muutoksen vaikutukset Yleisradion verkkosivujen tekstimuotoiseen sisältöön

ROSCHIER

	28.9.— 1.10.2022	26.10.— 29.10.2022	23.11.— 26.11.2022	18.01.— 21.01.2023	26.04. — 29.04.2023	30.08. — 02.09.2023
Lain mukaisen sisällön osuus	66 %	70 %	59 %	54 %	52 %	48 %
Analysoituja uutisia	213 kpl	190 kpl	242 kpl	265 kpl	239 kpl	273 kpl
Tekstin keskipituus	431 sanaa	465 sanaa	395 sanaa	341 sanaa	342 sanaa	389 sanaa
Videon keskipituus	173 sek.	243 sek.	175 sek.	243 sek.	301 sek.	137 sek.
Äänen keskipituus	885 sek.	862 sek.	753 sek.	826 sek.	907 sek.	1395 sek.
Videon ja tekstin korrelaatio	-0,011	0.042	-0,029	0.016	-0.030	-0.0088
Äänen ja tekstin korrelaatio	0,004	-0,139	-0,078	0.059	0.194	0.125
Pitkä teksti, lyhyt av- materiaali	18,8 %	18,6 %	24,6 %	23,4 %	20.4 %	21.7%

Ruotsin SVT:n tekstimuotoinen sisältö ajanjaksolla 30.8-2.9.2023

Artikkelilla liityntä av-sisältöön: **78 %**

Artikkelien keskipituus: **161 sanaa**

Ehdotus korjaaviksi toimenpiteiksi (1)

ROSCHIER

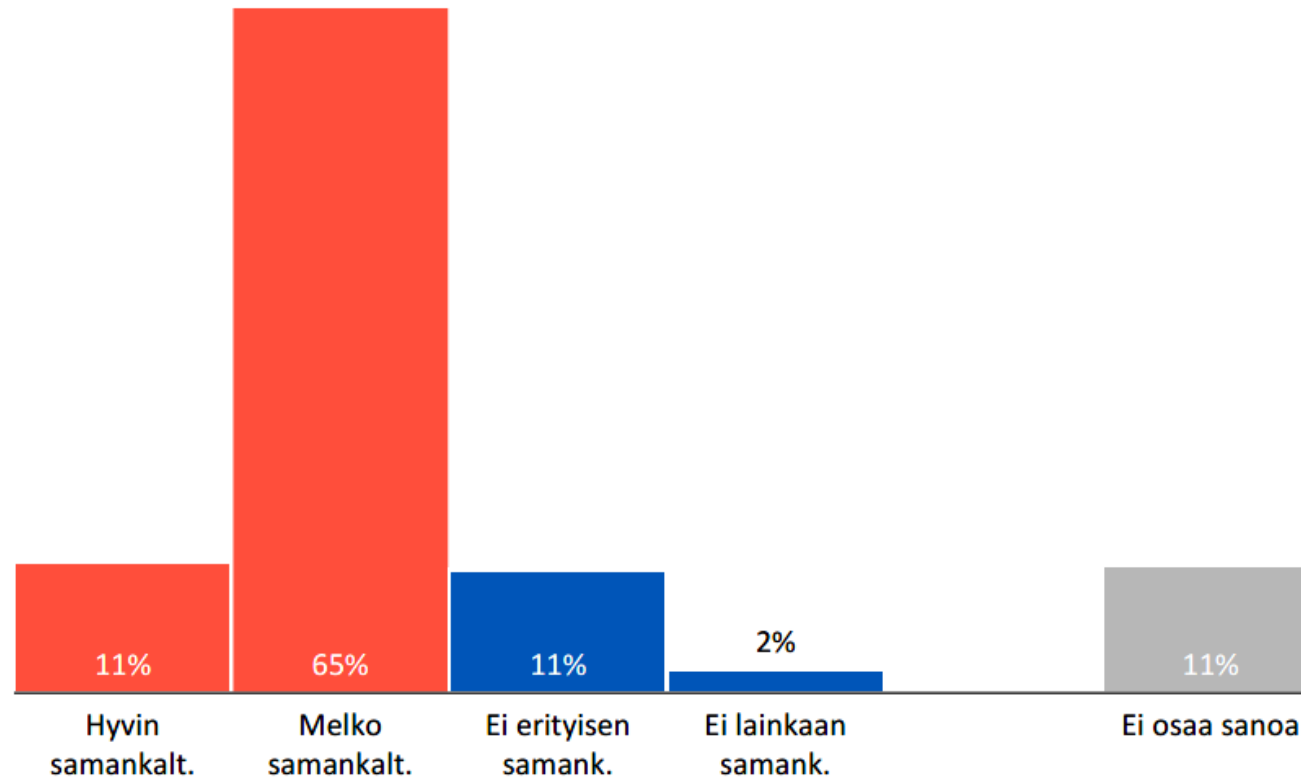
1. Yleisradiolain 7 §:n 1 momentin mukainen vaatimus Yleisradion sisältöpalvelujen pääpainon olemisesta liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävissä julkaisuissa edellyttää, että kyseinen vaatimus toteutuu myös yle.fi -sivuston tasolla tarkasteltuna.
 - Käytännössä tämä merkitsee, että yle.fi -sivustolla julkaistun sisällön pääpainon tulee olla liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävissä julkaisuissa, ei tekstimuotoisessa sisällössä.
 - Koska yle.fi -sivuston sisältö muodostuu käytännössä yksittäisistä tekstimuotoisista artikkeleista, edellyttää vaatimuksen toteutuminen sitä, että yksittäisessä tekstimuotoisessa artikkelissa rajoitutaan siihen liittyvän liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävän julkaisun sisällön referointiin.
 - Edellä todettua rajoitusta ei kuitenkaan sovelleta sellaisiin tekstimuotoisiin sisältöihin, joiden julkaiseminen ilman liityntää Yleisradion liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun on erikseen sallittu yleisradiolain 7 §:n 3 momentissa.

Ehdotus korjaaviksi toimenpiteiksi (2)

ROSCHIER

2. Yleisradiolain 7 §:n 1 momentin Yleisradion tekstimuotoiselta sisällöltä edellyttämän liitynnän yhtiön liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun on käytävä ilmi jokaisesta yle.fi -sivustolla julkaistusta yksittäisestä tekstimuotoisesta artikkelista.
 - Liitynnän tulee toisin sanoen olla konkreettinen ja objektiivisesti havaittavissa oleva eikä sen täyttymiseksi ole esimerkiksi riittävää, että tekstimuotoisessa artikkelissa käsiteltyä aihetta on käsitelty myös yksilöimättömässä Yleisradion liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävässä julkaisussa.
 - Käytännössä vaatimuksen täyttäminen edellyttää joko liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävän julkaisun upottamista yle.fi -sivustolla julkaistun tekstimuotoisen artikkelin yhteyteen tai artikkelin sisältämää linkkiä ko. julkaisuun YLE Areenassa.
3. Yksittäisen tekstimuotoisen artikkelin on täytettävä samanaikaisesti molemmat em. vaatimukset 1 ja 2.
4. Jotta kolmannet osapuolet (kuten Yleisradion kanssa kilpailevat markkinatoimijat) voivat arvioida yleisradiolain 7 §:n 1 momentin sekä em. periaatteiden noudattamista, Yleisradion on avoimesti julkaistava verkkosivuillaan objektiiviset kriteerit, joiden perusteella tekstimuotoista julkaisutoimintaa koskevien rajoitusten noudattamista seurataan yhtiön ja hallintoneuvoston toimesta.

Kuluttajat pitävät sanomalehtien ja Yleisradion sisältöjä verkossa samankaltaisina

Kuva 8: Sanomalehtien ja Ylen sisällön samankaltaisuus (ajatellen ruudulta luettuja paikallisuutisia).

Lähde: Avancen ja Taloustutkimuksen 450 vastaajan kysely 5–20.11.2020 (painotettu).

Maksuton uutissisältö vaikuttaa lehden tilaamiseen

- Jos Ylen paikalliset verkkosisällöt eivät olisi käytössä, 52 prosenttia vastaajista **lisäisi lehtien verkkosisällön käyttöä**. (Avance/Taloustutkimus 2020)
- Ruotsissa kesäkuussa 2023 tehdyn kyselytutkimuksen (TU/Kantar) mukaan ilmaisen digitaalisen uutissisällön saatavuus oli keskeinen syy **sanomalehden tilaamatta jättämiselle** 49 %:lle sellaisista vastaajista, jotka eivät tilaa sanomalehteä.
 - SVT:n uutissivuja pääasiallisena uutislähteenään käyttävistä vastaajista tämä oli keskeinen syy 63 %:lle
- Niistä vastaajista, jotka olivat **lopettaneet aiemman lehtitilauksen**, 11 % mainitsi pääsyyksi SVT:n ilmaisen digitaalisen uutissisällön saatavuuden.
- Jos SVT:n digitaalista uutissisältöä ei olisi saatavilla, 7 % SVT:n uutissivustoa vähintään useita kertoja viikossa käyttävistä vastaajista **olisi tilannut sanomalehden**.
 - Osuus vastaa 242 000 henkilöä, mikä 150 SEK:n tilaushinnalla tarkoittaisi 435 miljoonaa SEK/vuosi.

Keskeiset ehdotukset:

1. Tarkennetaan Yleisradion **tehtävää** tekstimuotoisen julkaisutoiminnan osalta EU:n valtioneuvoston säätelyn noudattamiseksi ja moniäänisen mediatarjonnan turvaamiseksi.
2. Siirretään Yleisradion **valvonta** yhtiöstä riippumattomalle viranomaiselle, esimerkiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai Traficomille.
3. Tasapuolistetaan valtion taloudelliset tuet media-alalle muiden Pohjoismaiden mallin mukaisesti ja suhteutetaan Yleisradion **rahoitus** muun julkisen talouden tilaan.

ROSCHIER

Yleisradioyhtiöiden
valvontajärjestelyt eräissä
Euroopan valtioissa

10.11.2023

This presentation is confidential and may not be distributed outside
of your company without prior written consent of Roschier.

Läpinäkyvä ja tehokas valvonta edellytyksenä SEUT 106(2) artiklan soveltamiselle

ROSCHIER

- Euroopan komissio on vuonna 2009 julkaissut tiedonannon valtioneuvoston päätösten soveltamisesta julkiseen yleisradiotoimintaan ("yleisradiotiedonanto").
- Yleisradiotiedonannossa on selvennetty periaatteita, joita komissio noudattaa soveltaessaan SEUT 106(2) artiklaa ja 107 artiklaa yleisradioalalla tarjottavien audiovisuaalisten palvelujen julkiseen rahoittamiseen.
- Yleisradiotiedonannon kohdassa 6.2 on todettu, että SEUT 106(2) artiklan mukaisen poikkeuksen soveltaminen edellyttää mm., että:
 - Julkista palvelua on valvottava läpinäkyvästi ja tehokkaasti tehtävään soveltuvan viranomaisen tai nimetyn elimen toimesta; ja
 - Vaikka sen järjestelyn valitseminen, jolla varmistetaan julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisen tehokas valvonta kuuluu jäsenvaltion toimivaltaan, voi valvonta olla tehokasta vain silloin, kun siitä vastaa taho, joka on tosiasiallisesti riippumaton yleisradioyhtiön johdosta ja jolla on toimivalta ja riittävät valmiudet ja resurssit säännölliseen valvontaan.

Yleisradioyhtiöitä valvovat tahot Euroopassa (1/3)

ROSCHIER

Maa	Yleisradioyhtiö(t)	Valvova viranomainen/elin	Valvovan tahon riippumattomuus yleisradioyhtiöstä ja sen johdosta
Suomi	Yleisradio Oy (Yle)	Ylen hallintoneuvosto, joka koostuu 21 jäsenestä. Käytännössä hallintoneuvoston jäsenet valitaan kansanedustajista. Lisäksi kahdella Ylen henkilöstön edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus hallintoneuvostossa.	Kyseenalainen. Hallintoneuvosto on myös Ylen korkein päättävä hallintoelin, joka päättää mm. Ylen strategiasta. Hallintoneuvostolla on osana yhtiön johtoa osakeyhtiölain mukaisesti velvollisuus toimia yhtiön etujen mukaisesti. Koska kyseessä ei ole viranomainen, hallintoneuvostoon ei myöskään sovelleta julkisuuslakia, eikä valvonta ole näin ollen myöskään yhtä läpinäkyvää kuin viranomaisen suorittama valvonta.
Ruotsi	Sveriges Television AB (SVT), Sveriges Radio AB (SR) ja Sveriges Utbidningsradio AB (UR)	Yleisradioyhtiöiden valvonnasta vastaa Ruotsin lehdistö- ja yleisradioviranomaisen (Myndigheten för press, radio och TV) sisällä toimiva erillinen ja itsenäinen valvontalautakunta (granskningsnämnden, GRN).	Kyllä. GRN on itsenäinen ja yleisradioyhtiöistä erillinen viranomainen.
Norja	Norges Rikskringkasting (NRK)	Norjan mediaviranomainen (Medietilsynet). Mediaviranomaisen sisällä media-alan lakien ja määräysten noudattamisesta vastaa laki- ja sääntelyosasto (avdeling for juridisk og regulatorisk).	Kyllä. Medietilsynet on itsenäinen ja yleisradioyhtiöistä erillinen viranomainen.

Yleisradioyhtiöitä valvovat tahot Euroopassa (2/3)

ROSCHIER

Maa	Yleisradioyhtiö(t)	Valvova viranomainen/elin	Valvovan tahon riippumattomuus yleisradioyhtiöstä ja sen johdosta
Tanska	Useita	Radio- ja televisiolautakunta (Radio- og tv-nævnet), jonka jäsenet nimittää Tanskan kulttuuriministeri.	Kyllä. Radio- og tv-nævnet on itsenäinen viranomainen.
Saksa	Arbeitsgemeinschaft der öffentlich-rechtlichen Rundfunkanstalten der Bundesrepublik Deutschland (ARD), Zweites Deutsches Fernsehen (ZDF), Deutschlandradio	Yleisradiovaltuustot, jotka koostuvat kutakin yleisradioyhtiötä koskevan erillisääntelyn perusteella tyypillisesti liittovaltion, osavaltioiden parlamenttien ja erilaisten intressiryhmien kuten eri uskontokuntien ja kansalaisjärjestöjen edustajista.	Kyseenalainen. Yleisradiovaltuustot ovat yleisradioyhtiöiden korkeinta päätösvaltaa käyttäviä toimielimiä ja valvontatehtäviensä lisäksi ne valitsevat yleisradioyhtiön johtajan ja osan hallintoneuvostosta.
Alankomaat	Useita	Alankomaiden mediaviranomainen (Commissariaat voor de Media)	Kyllä. Commissariaat voor de Media on audiovisuaalisen median itsenäinen valvoja.

Yleisradioyhtiöitä valvovat tahot Euroopassa (3/3)

ROSCHIER

Maa	Yleisradioyhtiö(t)	Valvova viranomainen/elin	Valvovan tahon riippumattomuus yleisradioyhtiöstä ja sen johdosta
Itävalta	Österreichischer Rundfunk (ORF)	Itävallan viestintävirasto (KommAustria). KommAustriaa valvontatehtävässä tukee sen hallintovirastona toimiva Rundfunk und Telekom Regulierungs-GmbH (RTR Medien).	Kyllä. KommAustria ja RTR Medien ovat itsenäisiä sääntely- ja valvontaviranomaisia
Ranska	France Télévisions, Radio France, France Médias Monde, Institut national de l'audiovisuel	Ranskan audiovisuaalisen ja digitaalisen viestinnän sääntelyviranomainen (L'Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique (Arcom)).	Kyllä. Arcom on itsenäinen ja yleisradioyhtiöistä erillinen viranomainen.